

OBSAH

CHIRURGIE HLAVY A KRKU / 1

NEUROCHIRURGIE / 27

ENDOKRINOCHIRURGIE / 121

HRUDNÍ CHIRURGIE / 149

BŘIŠNÍ CHIRURGIE / 209

KARDIOCHIRURGIE / 337

CÉVNÍ CHIRURGIE / 365

UROLOGIE / 393

TRAUMATOLOGIE / 443

DĚTSKÁ CHIRURGIE / 495

PLASTICKÁ CHIRURGIE / 533

CHIRURGIE HLAVY A KRKU**LEBKA***Jiří Mazánek*

1. Morfologie	1
2. Kraniofaciální deformity	2
2.1. Kraniostenózy (kraniosynostózy)	2
2.2. Kombinované synostózy (syndromy)	2
2.3. Obličejové rozštěpy	3
2.4. Kranální meningokéla a encefalokéla	3
2.5. Dysplasia otomandibularis (hemifaciální mikrosomie)	3
2.6. Hypertelorismus, hypotelorismus	3
2.7. Dysostosis mandibulofacialis (Treacherův-Collinsův syndrom; Franceschettiho-Zwahlenův-Kleinův syndrom)	3
3. Rozštěpové vady obličje	3
4. Cysty orofaciální oblasti	4
4.1. Cysty kostní	4
4.2. Cysty měkkých tkání	5
5. Záněty orofaciální oblasti	5
5.1. Nespecifické záněty	5
5.1.1. Subperiostální a submukózní abscesy	6
5.1.2. Tvářový absces	6
5.1.3. Absces parotideomaseeterické krajiny	6
5.1.4. Absces pterygomandibulární a parafaryngeální	6
5.1.5. Absces submandibulární a submentální	6
5.1.6. Flegmonózní zánět ústní spodiny	6
5.1.7. Zánět rtu (cheilitis)	6
5.1.8. Zánět jazyka (glossitis)	6
5.1.9. Zánět čelistní dutiny (sinusitis maxillaris)	7
5.1.10. Záněty čelistních kostí (ostitis, osteomyelitis)	7
5.2. Specifické záněty	8
5.2.1. Actinomycosis cervicofacialis	8
5.2.2. Tuberkulóza	8
5.2.3. Syfilis	8
6. Čelistní anomálie	8
6.1. Progenie	8
6.2. Pseudoprogenie	8
6.3. Prognatie	8
6.4. Otevřený skus (mordex apertus)	9
7. Onemocnění čelistního kloubu	9
7.1. Poruchy vývoje	9
7.2. Záněty čelistního kloubu	9
7.3. Myoartralgie – dysfunkční algický myofasciální syndrom (dříve označovaný jako Costenův syndrom)	9
7.4. Ankylosis temporomandibularis	10
7.5. Kloubní kontraktura	10
8. Onemocnění slinných žláz	10
8.1. Vývojové vady	10
8.2. Záněty (sialoadenitis)	10
8.3. Slinné kameny (sialolithiasis)	10
8.4. Slinné píštěle	11
8.5. Sialoadenózy (sialózy)	11
8.6. Nádory slinných žláz (sialomy)	11
9. Orofaciální traumatologie	10
9.1. Poranění měkkých tkání obličje	13
9.1.1. Oděrký a odřeniny	13
9.1.2. Rány pronikající celou tloušťkou kůže	13
9.1.3. Rány spojené se ztrátou měkkých tkání	13
9.1.4. Kombinovaná poranění (rány měkkých tkání spojené s poraněním zubů a čelistních kostí)	13

9.1.5. Poranění rtů	13
9.1.6. Poranění jazyka	13
9.1.7. Poranění ductus parotideus	13
9.1.8. Poranění lícního nervu	14
9.2. Zlominy střední obličejové etáže (zjednodušeno s ohledem na potřebu obecné chirurgie)	14
9.2.1. Zlominy alveolárních výběžků horních čelistí	14
9.2.2. Dolní subzygomatická zlomenina (Le Fort I)	14
9.2.3. Sagitální zlomenina horních čelistí	14
9.2.4. Zlominy nosních kostí a nazomaxilárního komplexu	14
9.2.5. Horní subzygomatická zlomenina – pyramidová (Le Fort II)	15
9.2.6. Zlomenina zygomatikomaxilárního komplexu a lícního oblouku	15
9.2.7. Izolované zlomeniny očné (blow-out fracture)	15
9.2.8. Blouprygotická zlomenina (Le Fort III)	15
9.3. Zlominy dolní čelisti	16
9.4. Poranění čelistního kloubu	16
9.4.1. Luxace čelistního kloubu	16
9.4.2. Kontuze a distorze čelistního kloubu	17
10. Nádory orofaciální oblasti	17
10.1. Prekancerózy orofaciální oblasti	18
10.2. Překled nádorů	18
10.2.1. Nádory epitelové	18
10.2.2. Nádory mezenchymové	19
■ Benigni nádory	19
■ Maligní nádory	20
10.2.3. Odontogenní nádory	20
10.2.4. Nádory slinných žláz	20
10.2.5. Nádory z nervové tkáně	20
10.2.6. Nádory pigmentové	20
10.2.7. Nepravé nádory	21
11. Rekonstrukční chirurgie	21
11.1. Náhrada defektů měkkých tkání	22
11.2. Náhrada kostních defektů	22

KRK*Jaroslav Vyhnaněk*

1. Vrozené cysty a krční píštěle (cystae et fistulae colli congenitae)	23
1.1. Cysta et fistula medialis	23
1.2. Cysta et fistula lateralis	23
1.3. Hygroma colli cysticum	23
2. Torticollis – caput obstipum	23
3. Syndrom horní hrudní apertury	24
3.1. Costa cervicalis	24
3.2. Cervikobrachální syndrom, skalenový syndrom	24
4. Mízní uzliny (nodi lymphatici)	24
4.1. Lymphadenitis acuta	25
4.2. Lymphadenitis chronica	25
4.3. Lymphadenitis tuberculosa	25
4.4. Lymphadenitis lueticá	25
4.5. Lymphadenosus leucaemia	25
4.6. Lymphogranuloma malignum – morbus Hodgkin	25
4.7. Lymphosarcoma, sarcoma reticulare	25
4.8. Carcinoma	25

6.2.	Disekce hrudní aorty	360	8.2.	Aneuryzma abdominální aorty	380
	Klasifikace dle De Bakeho	360	8.3.	Aneuryzmata periferních tepen	381
	Stanfordská klasifikace:	360	8.4.	Mykotická aneuryzmata	381
6.3.	Masivní embolie plicnice	361	8.5.	Disekce aorty	382
7.	Transplantace srdce	362	9.	Akutní uzávěry končetinových tepen	382
8.	Mechanická srdeční podpora	363	10.	Poranění cév	384
8.1.	Intraortální balónková kontrapulzace	363	11.	Chirurgie žilního systému	385
8.2.	Podpora srdečních komor	364	11.1.	Varixy dolních končetin	385
8.2.1.	Levostranný podpůrný oběh	364	■ Primární varixy	386	
8.2.2.	Pravostranný podpůrný oběh	364	■ Sekundární varixy	387	
8.2.3.	Biventrikulární srdeční podpora	364	11.2.	Žilní trombóza	387
			■ Tromboflebitida povrchových žil	387	
			■ Hluboká žilní trombóza (HŽT)	387	
			■ Komplikace žilní trombózy	389	

CÉVNÍ CHIRURGIE

Jiří Valenta

1.	Obliterující onemocnění tepen	365	12.	Cévní přístupy pro hemodialýzu, totální parenterální nutriční a chemoterapii	389
	■ Ateroskleróza	365	12.1.	Cévní přístupy pro hemodialýzu	389
	■ Mediokalcinóza	365	12.2.	Cévní přístupy pro totální parenterální nutriční a chemoterapii	391
	■ Diabetická mikroangiopatie a makroangiopatie	365	13.	Chirurgie lymfatických cév	391
	■ Neaterosklerotická onemocnění cév	365	13.1.	Lymfedém	391
1.1.	Příznaky a klinický obraz	366	13.2.	Lymphangitis	392
1.2.	Diagnostika	366	13.3.	Nádory lymfatických	392
1.3.	Terapie	367			
	■ Konzervativní terapie	367			
	■ Chirurgická terapie	367			
	■ Endovaskulární chirurgie	368			
	■ Sympatektomie (SE)	369			
	■ Amputace	369			
	Základní amputace na dolní končetině	370			
	Amputace horní končetiny	371			
2.	Stenózy a uzávěry větvi oblouku aorty	371			
2.1.	Cerebrovaskulární insuficience – a. carotis	371			
2.2.	Supraaortické cévní kmeny – vertebrální insuficience	372			
	■ Vertebrální insuficience	372			
	■ Podklíčkový steal syndrom	372			
	■ Stenózy a uzávěry začátku tr. brachiocephalicus a a. carotis comm. sin.	373			
3.	Chronické cévní poruchy horní končetiny	373			
3.1.	Raynaudův syndrom	373			
3.2.	Uzávěry prstových tepen	373			
3.3.	Syndrom neurovaskulární komprese (syndrom horní hrudní apertury, thoracic outlet syndrom – TOS)	373			
4.	Renovaskulární hypertenze	374			
5.	Viscerální ischemie	374			
5.1.	Chronický uzávěr mezenterické tepny	374			
5.2.	Akutní mezenterické ischemie	375			
	■ Embolie mezenterické tepny	375			
	■ Trombóza mezenterické tepny	375			
	■ Neokluzní mezenterické ischemie	375			
	■ Mezenterická žilní trombóza	375			
6.	Obliterující onemocnění tepen dolních končetin	375			
6.1.	Rekonstrukce aortoiliacké oblasti	376			
6.2.	Rekonstrukce femoropopliteální oblasti	377			
6.3.	Rekonstrukce bércevého řečiště	377			
6.4.	Komplikace cévních rekonstrukcí dolních končetin	378			
7.	Diabetická noha	378			
8.	Aneuryzma	379			
8.1.	Torakoabdominální aneuryzma	380			
8.2.	Aneuryzma abdominální aorty	380			
8.3.	Aneuryzmata periferních tepen	381			
8.4.	Mykotická aneuryzmata	381			
8.5.	Disekce aorty	382			
9.	Akutní uzávěry končetinových tepen	382			
10.	Poranění cév	384			
11.	Chirurgie žilního systému	385			
11.1.	Varixy dolních končetin	385			
	■ Primární varixy	386			
	■ Sekundární varixy	387			
11.2.	Žilní trombóza	387			
	■ Tromboflebitida povrchových žil	387			
	■ Hluboká žilní trombóza (HŽT)	387			
	■ Komplikace žilní trombózy	389			
12.	Cévní přístupy pro hemodialýzu, totální parenterální nutriční a chemoterapii	389			
12.1.	Cévní přístupy pro hemodialýzu	389			
12.2.	Cévní přístupy pro totální parenterální nutriční a chemoterapii	391			
13.	Chirurgie lymfatických cév	391			
13.1.	Lymfedém	391			
13.2.	Lymphangitis	392			
13.3.	Nádory lymfatických	392			

UROLOGIE

Jan Dvořáček

1.	Morfologie	393
2.	Metody vyšetření moči	393
2.1.	Chemické vyšetření moči	394
2.2.	Mikroskopické vyšetření močového sedimentu	394
2.3.	Bakteriologická a parazitologická vyšetření moči	394
2.4.	Cytologické vyšetření moči	395
3.	Urologické vyšetření	395
3.1.	Anamnéza	395
3.2.	Klinické příznaky	395
3.3.	Fyzikální urologické vyšetření	395
4.	Vyšetření sekretů	396
5.	Speciální diagnostické metody v urologii	396
5.1.	Transuretrální diagnostické postupy	396
5.2.	Endoskopie v urologii	396
6.	Perkutánní diagnostické výkony v urologii	397
7.	Zobrazovací metody a hodnocení renálních funkcí	397
7.1.	Zobrazovací metody v urologii	397
7.2.	Hodnocení renálních funkcí u urologických nemocných	398
8.	Urodynamické vyšetřovací metody	398
8.1.	Urodynamické vyšetřovací metody DMC	398
8.2.	Urodynamické vyšetřovací metody HMC	398
9.	Urologická symptomatologie	398
10.	Selhávání ledvin (renální nedostatečnost)	399
11.	Vrozené vady močového ústrojí	400
11.1.	Vrozené vady ledvin	401
11.2.	Vrozené vady ledvinné pánvičky a močovodu	402
11.2.1.	Hydronephrosis congenita	402
11.2.2.	Megaureter	402
11.2.3.	Nadpočetné močovody	402
11.2.4.	Ureterokéla	403
11.2.5.	Ektopický megaureter	403

11.2.6. Vezikoureterální (vezikorenální) reflux	403	13.7. Extraparenchymové cysty ledvin	417
11.2.7. Retrokavální močovod	404	14. Benígní hyperplazie prostaty	418
11.3. Vrozené vady močového měchýře	404	15. Urolitiáza	419
11.3.1. Exstrofie močového měchýře	404	15.1. Nefrolitiáza	420
11.3.2. Perzistující urachus	404	15.2. Ureterolitiáza	422
11.4. Vrozené vady močové trubice	404	15.3. Cystolitiáza	423
11.4.1. Chlopečí zadní uretry	404	15.4. Prostatolitiáza	423
		16. Poranění močopohlavního ústrojí	423
11.4.2. Hypospadiie	404	16.1. Poranění ledvin	423
11.4.3. Epispadie	405	16.2. Poranění močovodu	424
11.5. Vrozené vady mužského genitálu	405	16.3. Poranění močového měchýře	424
11.5.1. Kryptorchismus	405	16.4. Poranění močové trubice	425
11.5.2. Fimóza	406	16.4.1. Poranění zadní uretry	425
11.5.3. Hydrokéla	406	16.4.2. Poranění přední uretry	425
11.5.4. Varikokéla	406	16.4.3. Iatrogenní poranění	426
12. Infekce močových cest	406	16.5. Poranění zevního genitálu	426
12.1. Nespecifické infekce močových cest	406	17. Strikтуры (stenózy) močové trubice	426
12.1.1. Karbunkl ledviny, perinefritida, paranefritida	407	18. Inkontinence moči	426
12.1.2. Nespecifické infekce horních močových cest (pyelonephritis)	408	19. Neurogenní (neuropatický) měchýř	427
■ Pyelonephritis acuta	408	19.1. Míšní šok	428
■ Zvláštní formy pyelonefritidy	408	19.2. Syndrom autonomní dysreflexie	428
■ Pyelonephritis chronica	409	20. Sexuální dysfunkce u mužů	428
■ Xantogranulomatózní pyelonefritida	409	20.1. Erektální dysfunkce	429
■ Uretritida	409	20.2. Infertilita	429
12.1.3. Nespecifické infekce dolních močových cest	409	20.3. Priapismus	429
■ Cystitida	409	20.4. Fractura penis	429
■ Zvláštní formy	410	20.5. Stárnoucí muž (aging male)	429
■ Uretritida	410	20.6. Sexuální dysfunkce u žen	429
■ Akutní uretritida	410	21. Intersexualita – poruchy sexuální diferenciacie	430
■ Chronická uretritida	411	21.1. Sexuální identifikace	430
■ Reiterův syndrom	411	21.2. Stanovení pohlaví u intersexuality	430
■ Prostatitis (prostatovesiculitis) acuta (PA)	411	22. Onemocnění nadledvin	430
■ Absces prostaty	411	23. Urgentní stavy v urologii	431
■ Prostatitis chronica	411	23.1. Torze varlete	431
■ Abakteriální prostatitida	411	23.2. Retentio urinae completa (ischuria paradoxa)	431
■ Chronický pánevní bolestivý syndrom	412	23.3. Tamponáda močového měchýře	432
■ Nespecifická granulomatózní prostatitida	412	23.4. Renální kolika	432
■ Epididymitida	412	23.5. Parafimóza (paraphimosis)	432
■ Chronická epididymitida	412	24. Urologická onkologie	432
■ Orchitida	412	24.1. Nádory ledvin	433
■ Fournierova gangréna	412	24.1.1. Benígní nádory	433
■ Balanopostitis	413	24.1.2. Maligní nádory	433
■ Urosepse a septický šok	413	■ Adenokarcinom ledviny (AL)	433
12.2. Specifické infekce močového ústrojí	413	■ Wilmsův nádor (nefroblastom)	434
12.2.1. Urogenitální tuberkulóza	413	24.2. Nádory ledvinné pánevky	435
12.2.2. Schistosomóza (bilharzióza)	415	24.3. Nádory močovodu	435
12.2.3. Kandidóza (soor, moniliáza)	415	24.4. Nádory močového měchýře	435
12.2.4. Echinokokóza (hydatidóza)	415	24.5. Karcinom prostaty	437
12.3. Sexuálně přenosné choroby	415	24.6. Nádory varlat	438
12.3.1. Gonorrhoea (kapavka)	416	24.6.1. Seminom	438
12.3.2. Syphilis (lues)	416	24.6.2. Neseminatormatózní nádory	438
12.3.3. Syndrom získané imunodeficiency (AIDS)	416	24.6.3. Negerminální nádory	438
13. Cystická onemocnění ledvin	416	24.7. Nádory penisu	439
13.1. Korové solitární cysty	417	24.7.1. Benígní nádory	439
13.2. Korové mnohočetné cysty	417	24.7.2. Maligní nádory	439
13.3. Polycystické ledviny dospělých	417	25. Operační léčba	439
13.4. Polycystické ledviny infantilního typu	417	25.1. Klasické (otevřené) urologické operace	440
13.5. Renální multicystická dysplazie	417	25.1.1. Nefrektomie	440
13.6. Dřeňová houbovitá ledvina («sponge kidney»)	417	25.1.2. Resekce ledviny	440
		25.1.3. Cystolitomie (sectio alta)	440
		25.1.4. Plastické (rekonstrukční) operace	440
		25.1.5. Derivační operace	440
		25.2. Endoskopické operace	441
		25.2.1. Transuretrální resekce	441

25.2.2.	Transuretrální ablace (koagulací nebo vaporizací) pomocí radiových vln, mikrovln a laseru	442
25.2.3.	Transuretrální litotrypse	442
25.2.4.	Transuretrální odstranění cizích těles	442
25.2.5.	Transuretrální uretrotomie	442
25.2.6.	Transuretrální ureteroskopie	442
25.3.	Perkutánní operace	442
25.4.	Extrakorporální operace	442

TRAUMATOLOGIE

POHYBOVÝ APARÁT

Miroslav Zeman

1.	Vyšetřovací postupy pohybového aparátu	443
2.	Poranění kloubů	445
2.1.	Zmoždění (contusio)	445
2.2.	Podvrtnutí (distorsio)	445
2.3.	Ruptury vazů	446
2.4.	Vymknutí (luxatio)	446
2.5.	Poranění kloubní chrupavky	447
2.6.	Poranění menisků	447
2.7.	Poškození chrupavky	448
3.	Vymknutí (luxatio)	448
3.1.	Vymknutí sternoklavikulárního kloubu (luxatio articulationis sternoclavicularis)	448
3.2.	Vymknutí akromioklavikulárního kloubu (luxatio articulationis acromioclavicularis)	448
3.3.	Vymknutí humeroskapulárního kloubu (luxatio articulationis humeroscapularis)	449
3.4.	Vymknutí loketního kloubu (luxatio articulationis cubiti)	450
3.5.	Vymknutí distálního radioulnárního kloubu (luxatio articulationis radioulnaris distalis)	450
3.6.	Vymknutí radiokarpálního kloubu (luxatio articulationis radiocarpea – RC)	450
3.7.	Vymknutí kloubů metakarpofalangeálních [luxatio articulationis metacarpophalangeae (MCP), prox. et dist. interphalangea (PIP et DIP)]	451
3.8.	Vymknutí kyčelního kloubu (luxatio articulationis coxae)	451
3.9.	Vymknutí kolenního kloubu (luxatio articulationis genūs)	452
3.10.	Vymknutí femoropatelního kloubu (luxatio articulationis femoropatellaris)	453
3.11.	Vymknutí talokrurálního kloubu (luxatio articulationis talocruralis)	453
	Poranění vazivového aparátu	453
4.	Zlomeniny horní končiny (fracturae extremitatis superioris)	453
4.1.	Zlomeniny lopatky (fracturae scapulae)	453
4.2.	Zlomeniny klíční kosti (fracturae claviculae)	454
4.3.	Zlomeniny pažní kosti (fracturae humeri)	454
4.3.1.	Zlomeniny proximálního konce pažní kosti	454
4.3.2.	Zlomeniny horního konce pažní kosti u dětí	455
4.3.3.	Zlomeniny těla pažní kosti (fracturae diaphyseos humeri)	455
4.3.4.	Zlomeniny distálního konce pažní kosti	456
4.3.5.	Suprakondylické zlomeniny u dětí	457
4.3.6.	Zlomeniny zevního kondylu u dětí (fracturae condyli radialis humeri)	457
4.4.	Zlomeniny předloktí (fracturae antebrachii)	457
4.4.1.	Zlomeniny okovce kosti loketní (fracturae olecrani)	457

4.4.2.	Zlomeniny hlavičky vřetenní kosti (fracturae capituli radii)	458
4.4.3.	Diafyzární zlomeniny předloketních kostí	458
4.4.4.	Diafyzární zlomeniny u dětí	459
4.4.5.	Zlomeniny distálního konce předloktí	459
	■ Zlomeniny vřetenní kosti (fracturae radii loco typico)	459
4.4.6.	Zlomeniny distální části předloktí u dětí	460
4.5.	Zlomeniny karpálních kostí	460
4.5.1.	Zlomeniny loďkovité kosti (fracturae ossis scaphoidei)	460
4.5.2.	Zlomeniny metakarpů	461
4.6.	Zlomeniny článků prstů	461
5.	Zlomeniny pánve (fracturae pelvis)	462
5.1.	Zlomeniny acetabula (fracturae acetabuli)	464
5.2.	Zlomeniny kosti křížové a kosterče (fracturae ossis sacri et coccygei)	465
6.	Zlomeniny dolní končiny (fracturae extremitatis inferioris)	466
6.1.	Zlomeniny horního konce stehenní kosti	466
6.1.1.	Zlomeniny hlavičky stehenní kosti (fracturae capitis femoris)	466
6.1.2.	Zlomeniny krčku stehenní kosti (fracturae colli femoris)	466
6.1.3.	Zlomeniny petrochanterické	467
6.1.4.	Zlomeniny chocholů (fracturae trochanteris majoris et minoris)	468
6.2.	Zlomeniny diafýzy stehenní kosti	468
6.3.	Zlomeniny distálního konce femuru	469
6.4.	Zlomeniny česky (fracturae patellae)	470
6.5.	Zlomeniny bérčových kostí (fracturae cruris)	470
6.5.1.	Zlomeniny proximálního segmentu	470
6.5.2.	Diafyzární zlomeniny bérčových kostí	471
6.5.3.	Izolovaná zlomenina holenní kosti	472
6.5.4.	Izolované zlomeniny lýtkové kosti	472
6.6.	Zlomeniny distálního konce bérce (zlomeniny pilonu)	472
6.7.	Zlomeniny kotníků (fracturae malleoli)	472
6.8.	Zlomeniny kostí nohy	473
6.8.1.	Zlomeniny hlezenní kosti (fracturae tali)	473
6.8.2.	Zlomeniny patní kosti (fracturae calcanei)	473
6.8.3.	Zlomeniny a vymknutí v oblasti nártu	474
6.8.4.	Zlomeniny metatarzů	474
6.8.5.	Zlomeniny článků prstů	474

ZLOMENINY PÁTEŘE

Jan Bartoníček

1.	Obecné poznámky	475
2.	Klinický obraz a vyšetřovací postupy	476
3.	Terapie	477
3.1.	Konzervativní terapie	477
3.2.	Operační terapie	478
4.	Poranění krční páteře	480
4.1.	Horní krční páteř	480
	■ Zlomeniny kondylů týlní kosti	480
	■ Atlantoockcipitální dislokace	480
	■ Zlomeniny atlasu	480
	■ Atlantoaxiální nestabilita	481
	■ Zlomeniny epistrofu	482
	Zlomeniny dentu	482
	Traumatická spondylolistéza C ₂	482
4.2.	Dolní krční páteř	483
4.3.	Distorze krční páteře (whiplash injury)	484
5.	Poranění torakolumbální páteře	484
6.	Poranění nervových struktur	487
7.	Pozdní následky zlomeniny páteře	487

POLYTRAUMA

Vladimír Pokorný

1.	Definice	489
2.	Klasifikace	489
3.	Patofyziologie	489
4.	Timing diagnostických a léčebných postupů u polytraumatizovaných	491
4.1.	I. fáze ošetření (0–3 h)	491
4.2.	II. fáze ošetření (3–72 h)	492
4.3.	III. fáze ošetření (3.–8. den)	492
4.4.	IV. fáze ošetření (po 8 dnech)	493

DĚTSKÁ CHIRURGIE

Jiří Šnajdauf, Richard Škába

1.	Transport	495
2.	Obecná příprava před operací	495
3.	Poruchy vodního a elektrolytového hospodářství	495
3.1.	Korekce hypovolémie	496
3.2.	Náhrada normální denní potřeby	496
3.3.	Náhrada deficitu	496
3.4.	Náhrada patologických ztrát	497
4.	Krevní transfúze	497
5.	Zvláštnosti péče o chirurgického novorozence	498
6.	Dlouhodobá parenterální výživa	499
7.	Deformity hrudníku	500
7.1.	Pectus excavatum	500
7.2.	Pectus carinatum	500
7.3.	Polandův syndrom	501
8.	Onemocnění plic	501
8.1.	Plicní a bronchiální anomálie	501
	■ Ageneze plice	501
	■ Aplazie plice	501
	■ Hypoplazie plice	501
8.2.	Bronchogenní cysty	501
8.3.	Cystická adenomatoidní malformace	502
8.4.	Lobární emfyzém	502
8.5.	Plicní sekvestrace	502
	Intralobární sekvestrace	503
	Extralobární sekvestrace	503
9.	Tumory a pseudotumory mediastína	503
10.	Choroby jícnu	504
10.1.	Atrézie jícnu	504
10.2.	Izolovaná tracheozofageální píštěl	505
10.3.	Kongenitální stenóza jícnu, duplikatura jícnu a jícnové divertikly	505
	Stenóza jícnu	505
	Duplikatura jícnu	506
	Divertikly jícnu	506
10.4.	Gastroezofageální reflux	506
10.5.	Achalázie jícnu	507
11.	Brániční kýly	507
11.1.	Vrozená brániční kýla (posterolaterální, Bochdalekova)	508
11.2.	Retrosternální kýly	509
11.3.	Relaxace bránice	509
12.	Defekty břišní stěny	509
12.1.	Laparoschisis (gastroschisis)	509
12.2.	Omfalokéla	509
12.3.	Extrofie kloaky	510
12.4.	Perzistující ductus omphaloentericus	510
12.5.	Perzistující urachus	510
12.6.	Pupeční granulom	510
12.7.	Pupeční kýla	510

12.8.	Supraumbilikální kýla	511
12.9.	Epigastrická kýla	511
12.10.	Prune belly syndrom	511
12.11.	Tříselná kýla	511
12.12.	Hydrocele testis	512
12.13.	Hydrocele funiculí spermatici	512
13.	Vrozené vady trávicí trubice	512
13.1.	Střevní malrotace	512
13.1.1.	Nonrotace	513
13.1.2.	Kongenitální volvulus středního střeva	513
13.1.3.	Laddův syndrom	514
13.1.4.	Caecum mobile	514
13.2.	Vrozené atřezie a stenózy trávicí trubice	514
13.2.1.	Atrézie a stenózy pylorické a duodenální	514
13.2.2.	Atrézie duodena	514
13.2.3.	Atrézie tenkého střeva	515
13.2.4.	Atrézie tlustého střeva	516
	Vrozené stenózy trávicí trubice	516
13.3.	Meckelův divertikl	516
13.4.	Střevní duplikatury	517
13.5.	Mezenterické a omentální cysty	517
13.6.	Mekoniový ileus	518
	Mekoniová peritonitida	518
13.7.	Hirschprungova choroba	518
13.8.	Anorektální malformace	520
	Kloakální malformace	521
14.	Získané choroby trávicí trubice	522
14.1.	Krvácení do trávicího ústrojí	522
14.2.	Cizí tělesa v trávicím ústrojí	522
14.3.	Funkční ileoizní stavy v dětském věku	522
14.4.	Hypertrofická myogenní pylorostenóza	523
14.5.	Invaginace	523
14.6.	Akutní apendicitida	524
14.7.	Primární peritonitida	525
14.8.	Nekrotizující enterokolitida	525
14.9.	Crohnova choroba	526
14.10.	Ulcerózní kolitida	526
14.11.	Střevní polypy v dětském věku	526
14.11.1.	Familiární polypóza kolon	527
14.11.2.	Syndrom Peutzův a Jeghersův	527
14.11.3.	Ostatní syndromy sdružené se střevními polypy	527
14.12.	Výhřez konečníku	527
14.13.	Perianální píštěl a absces	527
14.14.	Trhlina řitní	528
15.	Choroby jater a žlučových cest	528
15.1.	Atrézie žlučových cest	528
15.2.	Cysty choledochu	529
15.3.	Poranění jater	530
15.4.	Nádory jater	530
15.4.1.	Benigní nádory	530
	■ Infantilní hemangioendoteliom	530
	■ Kavernózní hemangiom	530
	■ Mezenchymový hamartom	530
15.4.2.	Maligní nádory	530
	■ Hepatoblastom	530
	■ Hepatocelulární karcinom (HCC)	531
16.	Neuroblastom	531
17.	Wilmsův nádor	532

PLASTICKÁ CHIRURGIE

Miroslav Tyrdek

1.	Plastická chirurgie	533
1.1.	Operační technika	533
1.1.1.	Kožní řezy	533

1.1.2.	Uzavření rány	534	2.3.2.	Rozštěpy atypické	544
1.1.3.	Pooperační péče	534	3.	Estetická chirurgie	544
1.2.	Kožní štěpy	534	3.1.	Estetická chirurgie hlavy a krku	544
1.2.1.	Místo odběru	535	3.1.1.	Operace ptózy obličeje – face lift	544
1.2.2.	Složené štěpy	535	3.1.2.	Operace očních víček	545
1.3.	Lalokové plastiky	536	3.1.3.	Korekce odstálých boltců	545
1.3.1.	Laloky s náhodným cévním zásobením	536	3.1.4.	Estetická rinoplastika	545
1.3.2.	Laloky axiální	538	3.2.	Estetická chirurgie prsu	545
1.3.3.	Svalové a svalově-kožní laloky	538	3.2.1.	Augmentační plastika prsu	546
2.	Rekonstrukční mikrochirurgie	538	3.2.2.	Redukční plastika prsu	546
2.1.	Replantace	539	3.2.3.	Gynekomastie	546
2.2.	Volné přenosy tkáňových celků	540	3.2.4.	Rekonstrukce prsu po mastektomii	546
2.2.1.	Kožní laloky	541	3.3.	Estetická chirurgie břicha	546
2.2.2.	Svalové a svalově-kožní laloky	541	3.3.1.	Abdominoplastika	547
2.2.3.	Vaskularizované kostní štěpy	541	Literatura	549	
2.2.4.	Tkáně z dutiny břišní	542	Rejstřík	551	
2.2.5.	Přenos prstu z nohy na ruku	542			
2.3.	Rozštěpy obličeje, rtu a patra	542			
2.3.1.	Rozštěpy typické	543			

NEUROCHIRURGIE

Jaroslav Plas – pořadatel

Petr Kozel, Michal Kroč, Rudolf Malec, Jan Pařízek,
Václav Trávníček

1. Diagnostické a vyšetřovací postupy	27	5.2. Indikace k funkčním stereotaktickým výkonům	42
1.1. Klinické vyšetření	27	5.3. Indikace k nefunkčním stereotaktickým výkonům	43
Vyšetření nemocného při vědomí	27	5.4. Stereotaktická radiochirurgie	43
Vyšetření nemocného v bezvědomí	27	Indikace terapie gama-nožem	43
1.2. Zobrazovací metody	29	6. Vývojové anomálie nervové soustavy	44
Nativní rtg snímky	29	6.1. Vývojové anomálie lebky a mozku	44
Perimyelografie	29	6.1.1. Encefalokély	44
Angiografie	29	6.1.2. Kožní (dermální) kraniální sinusy	45
Počítačová tomografie	29	6.1.3. Arachnoidéální cysty	45
Zobrazení magnetickou rezonancí	29	6.1.4. Chiariho malformace	46
Ultrasonografické vyšetření	30	6.2. Bazilární imprese a platybazie	46
Radioizotopové zobrazovací metody	30	6.3. Dandyho-Walkerova malformace	47
1.3. Elektrofyziologické metody	30	6.4. Stenóza mokovodu	47
Elektromyografie a elektroneurografie	30	6.5. Kraniosynostózy	47
Elektroencefalografie, elektrokortikografie a stereoencefalografie	30	6.5.1. Typy kraniosynostóz a jejich chirurgické léčení	48
Evokované potenciály	30	6.6. Vývojové anomálie páteře a míchy	49
2. Operační výkony	31	6.6.1. Sakralizace a lumbalizace obratlů	49
2.1. Anestézie	31	6.6.2. Skolióza	49
2.1.1. Lokální anestézie	31	6.6.3. Sakrální ageneze	49
2.1.2. Celková anestézie	31	6.6.4. Spondylolistéza u dětí	49
■ Vyšetření nemocného před anestézií, premedikace	31	6.6.5. Klippelův-Feilův syndrom	49
■ Anesteziologické postupy	31	6.6.6. Atlanto-axiální subluxace, rotace, nestabilita	49
Anestézie pro operace na mozku	31	6.6.7. Rozštěpy páteře a míchy – spinální dysrafismy	49
Speciální anesteziologické postupy	31	Spina bifida occulta	
Anestézie pro výkony na páteři	32	– rozštěp páteře skrytý, zadní	50
Anestézie pro operace na periferních nervech	32	Spina bifida cystica – rozštěp páteře cystický	
Pooperační péče bezprostředně po výkonu	32	– meningokéla	50
Poranění mozkolebeční	32	Spina bifida aperta – rozštěp páteře otevřený	
2.2. Vybavení neurochirurgického operačního sálu	33	– myelomeningokéla	50
2.3. Neurochirurgické instrumentárium	33	Myeloschisis	50
2.4. Operační přístupy	33	Lipomyeloschisis	50
2.4.1. Přístupy do intrakraniálního prostoru	33	Kožní (dermální) sinusy páteřní, spinální	51
2.4.2. Kranioplastika	34	6.7. Rozštěpové malformace míšni	51
2.4.3. Uzávěr a plastika tvrdé pleny	34	6.8. Přední rozštěp obratlů a přední meningokéla	51
2.4.4. Operační přístupy na páteři	34	6.9. Sakrokocygeální teratom	51
Přístup k páteři z dorzální strany	34	7. Nitrolebeční hypertenze	52
Přední přístup k páteři	35	7.1. Složky nitrolebečního prostoru a jejich vztah	52
2.5. Neurochirurgická operační technika	35	7.2. Důsledky nitrolebeční hypertenze	52
3. Pooperační péče	36	7.2.1. Vliv nitrolebečního tlaku na průtok krve mozkem	52
Monitorování funkcí CNS	36	7.2.2. Herniace mozku	52
Péče o drény	36	Herniace cingulární	53
Specifika ve farmakoterapii	36	Centrální herniace (těž transtentoriální)	53
Ošetřování při denervaci některých hlavových nervů	36	Temporální herniace	
4. Funkční neurochirurgie	37	(temporální kónus, tentoriální herniace)	53
4.1. Chirurgická terapie bolesti	37	Okcipitální herniace (okcipitální kónus, tonzilární herniace)	53
4.1.1. Spinální epidurální a intratekální aplikace morfinu. Stimulace	37	7.3. Příznaky zvýšeného nitrolebečního tlaku	54
4.1.2. Chirurgické metody	37	7.4. Zduření mozku	54
4.1.3. Kaudalgie a reflexní sympatická dystrofie	39	7.4.1. Edém mozku	54
4.2. Neuralgie trojklaného nervu	39	7.4.2. Hemodynamické zduření mozku – swelling mozku	54
4.3. Faciální hemispazmus	40	7.5. Monitorování nitrolebečního tlaku	55
4.4. Chirurgická terapie epilepsie	41	7.6. Terapie edému mozku, swellingu, možnosti ovlivnění nitrolebeční hypertenze	56
4.4.1. Klasifikace epilepsie	41	7.7. Likvorová hypotenze	57
4.4.2. Diagnostika epileptického ohniska	41	8. Hydrocefalus	57
4.4.3. Neurochirurgické výkony pro epilepsii	41	8.1. Morfologie likvorových cest	57
5. Stereotaktická a radiační neurochirurgie	42	8.2. Hodnocení hydrocefalu	57
5.1. Technika stereotaktických operací	42	8.2.1. Typy hydrocefalu	58
		8.2.2. Etiologie	58

8.3.	Terapie hydrocefalu	59	12.8.2.	Lymfomy CNS	92
8.4.	Normotenzní hydrocefalus	59	12.8.3.	Intraventriculární nádory	93
9.	Úrazy hlavy	61	12.8.4.	Nádory pineální krajiny	93
9.1.	Poranění měkkých lebečních pokrývek	61	12.8.5.	Intraorbitální nádory	93
9.2.	Poranění lebky	61	12.9.	Nádory lebeční báze	93
9.2.1.	Zlomeniny lebeční klenby	61	13.	Poranění páteře a míchy	93
9.2.2.	Zlomeniny spodiny lebeční	62	13.1.	Poranění míchy a poranění páteře	93
9.3.	Poranění mozkových nervů a a. carotis	63	13.2.	Mišní syndromy	94
9.3.1.	Poranění mozkových nervů	63	13.3.	Sekundární	
9.3.2.	Poranění a. carotis interna	64		poškození míchy	96
9.4.	Poranění mozku	64	13.4.	Indikace k urgentní operaci z hlediska dekomprese míchy	97
9.4.1.	Mechanismus poranění mozku	64	13.5.	Péče o nemocné s poraněním míchy	97
9.4.2.	Klasifikace mozkového poranění	65	14.	Degenerativní onemocnění páteře	97
	■ Poranění difúzní	66	14.1.	Krční úsek páteře	98
	■ Ložiskové poranění mozku – contusio cerebri	66	14.2.	Hrudní úsek páteře	100
9.4.3.	Diagnóza poranění mozku	66	14.3.	Lumbosakrální úsek páteře	100
	Klinické vyšetření při úrazech mozku	67	15.	Spinální a intraspinální nádory	103
	Zobrazovací metody	67	15.1.	Extradurální spinální nádory	104
9.4.4.	Terapie primárních poranění mozku	68	15.2.	Intradurální extramedulární nádory	104
9.5.	Sekundární poškození mozku	69	15.3.	Intramedulární procesy	105
9.5.1.	Epidurální hematom	69	15.3.1.	Nádory	105
9.5.2.	Subdurální hematom	70	15.3.2.	Syringomyelie	106
	Akutní subdurální hematom	70	15.4.	Nádory kaudy	106
	Subakutní subdurální hematom	71	16.	Chirurgie periferních nervů	106
	Chronický subdurální hematom	71	16.1.	Poranění periferních nervů	106
9.6.	Penetrující poranění	71	16.1.1.	Klasifikace poranění nervů	106
9.7.	Posttraumatická epilepsie	72	16.1.2.	Degenerace a regenerace nervu	107
9.8.	Kraniocerebrální poranění v rámci polytraumatu	73	16.1.3.	Diagnóza poranění	107
	Smrt mozku	73	16.1.4.	Načasování operace	107
10.	Cévní onemocnění mozku a míchy	73	16.1.5.	Principy operační techniky a druhy výkonů	107
10.1.	Náhla cévní příhoda mozková	73	16.2.	Klinické denervační syndromy některých nejčastěji zraňovaných končetinových nervů	108
10.2.	Subarachnoideální krvácení (SAK)	74	16.2.1.	N. axillaris	109
10.2.1.	Subarachnoideální krvácení z aneuryzmatu	74	16.2.2.	N. musculocutaneus	109
10.2.2.	Subarachnoideální krvácení z jiných příčin	76	16.2.3.	N. radialis	109
	Arteriovenózní malformace	76	16.2.4.	N. ulnaris	109
	Kavernózní hemangiom (kavernom, angiom)	77	16.2.5.	N. medianus	110
10.3.	Spontánní intracerebrální krvácení	78	16.2.6.	Plexus brachialis	110
10.4.	Ischémie mozku (ischemický iktus)	78	16.2.7.	N. femoralis	110
10.5.	Cévní onemocnění míchy	79	16.2.8.	N. obturatorius	110
11.	Zánětlivá onemocnění	79	16.2.9.	N. ischiadicus	111
11.1.	Bakteriální meningitidy v neurochirurgické praxi	79	16.2.10.	N. peroneus	112
11.2.	Abscesy mozku	80	16.2.11.	N. tibialis	112
11.3.	Subdurální empyém	82	16.3.	Poranění některých mozkových nervů	112
11.4.	Epidurální hnisání v operační ráně a osteomyelitida kostního laloku	83	16.3.1.	N. facialis (n. VII.)	112
11.5.	Spinální epidurální absces (epidurální empyém)	83	16.3.2.	N. recurrens a n. laryngeus inferior	112
12.	Nitrolebeční nádory	84	16.3.3.	N. accessorius (n. XI.)	112
12.1.	Obecné příznaky a diagnóza	84	16.4.	Syndromy chronické komprese (entrapment) nervů	112
12.2.	Klasifikace nitrolebečních nádorů	84	16.4.1.	Syndrom karpálního tunelu (syndroma canalis carpi – SCC)	112
12.3.	Neuroepitelové nádory	84	16.4.2.	Syndrom kubitálního kanálu	113
12.3.1.	Gliomy	84	16.4.3.	Meralgia paraesthetica	113
12.3.2.	Ostatní neuroepitelové nádory	86	16.5.	Nádory periferních nervů	113
12.4.	Meningeomy	86	17.	Dětská neurochirurgie	113
12.5.	Intrakraniální metastázy	87	17.1.	Infratentoriální nádory	114
12.6.	Nádory selární krajiny	87	17.1.1.	Nádory mozečku	114
12.6.1.	Adenomy hypofýzy	87	17.1.2.	Nádory ve IV. komoře mozkové	115
12.6.2.	Kraniofaryngeom	90	17.1.3.	Nádory mozkového kmene	115
12.7.	Neurinom n. VIII. (neurinom akustiku)	90	17.1.4.	Nádory vycházející z mening nebo z mozkových nervů	115
12.8.	Ostatní nitrolebeční nádory	91	17.1.5.	Nádory pineální	115
12.8.1.	Hemangioblastom a choroba Hippelova-Lindauova	91	17.2.	Kraniovaskulární abnormality	116
			17.2.1.	Cévní malformace povrchové	116
			17.2.2.	Cévní malformace intrakraniální	116

17.2.3.	Durální arteriovenózní malformace a píštěle (DAVF)	117
17.2.4.	Malformace v. magna Galeni (MVMG)	118
17.2.5.	Negalenické arteriovenózní malformace, píštěle	118
17.2.6.	Aneuryzmata	118
17.2.7.	Sinus pericranii	118
17.2.8.	Sturgeův-Weberův syndrom (encefalotrigeminální angiomatóza)	118
17.2.9.	Moyamoya disease	118
17.3.	Kraniocerebrální poranění	118
17.3.1.	Fraktury lebky	118
17.3.2.	Hematomy v měkkých pokrývkách lebečních	119
17.3.3.	Extraaxiální kolekce, efúze u dětí Benigní subdurální efúze u dětí Symptomatická chronická extraaxiální kolekce tekutiny u dětí	119 119 119
17.3.4.	Akutní dětský subdurální hematom	119
17.3.5.	Epidurální hematom u kojenců a batolat	120
17.3.6.	Dítě tlučené, týrané – battered child	120

ENDOKRINOCHIRURGIE

ŠTÍTNÁ ŽLÁZA

Josef Dvořák

1.	Morfologie	121
2.	Vyšetřovací a diagnostické postupy	122
3.	Vrozené vady	124
3.1.	Vrozené abnormality ductus thyroglossus a štítné žlázy	124
	■ Píštěle ductus thyroglossus	124
	■ Ektopická štítná žláza	124
	■ Kongenitální cysty štítné žlázy	124
4.	Prostá, eufunkční struma (struma simplex)	124
	■ Retrosternální struma	125
5.	Tyreotoxikóza	126
5.1.	Gravesova-Basedowova choroba (GB choroba)	126
5.2.	Toxická polynodózní struma (Plummerova choroba)	127
5.3.	Toxický adenom štítné žlázy	127
6.	Záněty	127
6.1.	Akutní hnisavá tyroiditida	127
6.2.	Subakutní tyroiditida	127
6.3.	Chronická autoimunitní tyroiditida	128
	■ Hashimotova tyroiditida	128
	■ Lymfocytární tyroiditida dětí a mladistvých	128
	■ Chronická asymptomatická tyroiditida a idiopatický myxedém	128
	■ Chronická fibrózní (invazní) tyroiditida (Riedlova)	128
	■ Nebolestivá, nemá a poporodní tyroiditida	128
7.	Nádory	128
7.1.	Benigní nádory	128
7.2.	Malignt nádory	128
	■ Karcinom štítné žlázy	128
	■ Diferencovaný tyroidální karcinom	129
	■ Papilární karcinom	129
	■ Folikulární karcinom	129
	■ Malignt nádory z Hürtleho buněk	129
	■ Anaplastický karcinom	129
	■ Medulární karcinom	129

	■ Primární skvamózní karcinom štítné žlázy	130
7.3.	Lymfomy štítné žlázy	130
8.	Operace na štítné žláze	132
8.1.	Základní výkony na štítné žláze a jejich názvosloví	132
8.2.	Přístup ke žláze	132
	■ Ramus externus n. laryngei superioris	132
	■ Nervus laryngeus recurrens	132
8.3.	Příštitná tělíska	133
8.4.	Komplikace specifické pro operace štítné žlázy	133
	■ Poruchy hojení operační rány	133
	■ Pooperační krvácení	133
	■ Obstrukce dýchacích cest	133
	■ Poranění n. laryngeus superior	133
	■ Poranění n. laryngeus recurrens (0,3–13 %)	133
	■ Poškození příštitných tělísek	133
	■ Chylózní píštěl	133
	■ Kolaps trachey při chondromalacii, tracheomalacii	133
	■ Poranění n. accessorius, n. phrenicus, plexus brachialis, n. hypoglossus, truncus sympathicus	134
	■ Vzduchová embolie (viz chir. propedeutika)	134
	■ Pneumotorax	134
	■ Edém krku	134
	■ Tyreotoxická krize	134
	■ Změna hlasu	134
	■ Letalita	134

PŘÍŠTÍTNÁ TĚLÍSKA

Josef Dvořák

1.	Morfologie	135
2.	Hyperparatyreóza	136
2.1.	Primární hyperparatyreóza	136
2.2.	Sekundární hyperparatyreóza	136
2.3.	Terciární hyperparatyreóza	136
3.	Chirurgické výkony při hyperparatyreóze	137
3.1.	Operace při onemocnění jedné žlázy	137
3.2.	Operace při hyperplazii příštitných tělísek	137
3.3.	Pooperační hypokalcémie a hypoparatyreóza	137

SLINIVKA BŘÍŠNÍ

Josef Dvořák

1.	Morfologie	138
2.	Funkční klasifikace pankreatických endokrinních nádorů	138
3.	Benigní nádory	138
3.1.	Inzulinom	138
3.2.	Nezidioblastóza	139
3.3.	Gastrinom	139
3.4.	Vipom	141
3.5.	Glukagonom	141
3.6.	Somatostatinom	141
3.7.	PPoma – nádor secernující pankreatický polypeptid	142
3.8.	Kortikotrofinom (ektopický ACTH syndrom)	142
3.9.	PTHrPoma – ektopický hyperkalcemický syndrom	142

3.10.	Nefunkční nádory endokrinního pankreatu	142
4.	Maligní nádory	142
	■ Karcinoid pankreatu	142

NADLEDVINY

Josef Dvořák

1.	Morfologie	143
2.	Klasifikace onemocnění nadledvin	143
	Onemocnění kůry nadledvin	143
	Onemocnění dřeně nadledvin	144
3.	Symptomatologie a diagnostika	144
4.	Terapie	144

KARCINOIDY

Josef Dvořák

1.	Karcinoid gastrointestinálního ústrojí	145
1.1.	Karcinoid tenkého střeva	145
1.2.	Karcinoid appendixu	145
1.3.	Kolorektální karcinoid	145
2.	Karcinoid bronchu	146
3.	Karcinoidní syndrom	146
4.	Funkční primární karcinoidy	146

MNOHOČETNÁ ENDOKRINNÍ NEOPLAZIE

Josef Dvořák

1.	MEN 1	147
1.1.	Nádory příštítných tělísek	147
1.2.	Pankreatické endokrinní nádory	147
	■ Gastrinomy	147
	■ Inzulinomy	147
1.3.	Nádory anterohypofýzy	147
1.4.	Přidružené nádory	148
2.	MEN 2a	148
3.	MEN 2b	148

HRUDNÍ CHIRURGIE**PLÍCE**

Miloslav Duda, Michael Dlouhý

1.	Chirurgická anatomie	149
2.	Diagnostické a vyšetřovací postupy	150
2.1.	Anamnéza a klinické vyšetření	150
2.2.	Neinvazivní zobrazovací metody	150
2.3.	Invazivní diagnostika	151
2.4.	Funkční diagnostika	151
3.	Vrozené vady	152
4.	Poranění	153
4.1.	Kontuze plic	153
4.2.	Lacerace plic	154
4.3.	Poranění trachey a bronchů	154
5.	Záněty	155
6.	Vzácné infekce	156
7.	Nádory	156
7.1.	Benigní nádory	156
7.2.	Maligní nádory	157
	■ Karcinom	157
8.	Operace plic	158
8.1.	Klasické operační přístupy	158
8.2.	Miniinvazivní operace	159
8.3.	Plicní resekce	159

HRUDNÍK

Michael Dlouhý

1.	Chirurgická anatomie	161
2.	Diagnostické a vyšetřovací postupy	161

3.	Poranění	161
3.1.	Tupá (zavřená, krytá) poranění	162
3.2.	Perforující (perforující, otevřená) poranění	162
	■ Diagnostika a první ošetření	162
	Orientační diagnostika	164
	Rozšířená diagnostika	164
4.	Náhlé příhody hrudní	164
4.1.	Neúrazové	164
4.1.1.	Spontánní pneumotorax	164
4.1.2.	Fluidotorax	164
4.2.	Úrazové	165
4.2.1.	Mediastinální emfyzém (pneumomediastinum)	165
4.2.2.	Úrazový pneumotorax	165
4.2.3.	Přetlakový PNO (zátkopkový, ventilový, tenzní)	167
4.2.4.	Vlání hrudník (flutter) mediastina	168
4.2.5.	Hemotorax	168
4.2.6.	Hemoperikard a srdeční tamponáda	169
4.2.7.	Torakoabdominální poranění	169

HRUDNÍ STĚNA

Vladimír Král, Michael Dlouhý

1.	Vrozené vady	170
1.1.	Vpáčený hrudník (pectus excavatum)	170
1.2.	Pectus carinatum (ptačí hrudník, pigeon breast)	170
1.3.	Anomálie žeber	170
1.4.	Rozštěp sternu (fissura sterni congenita)	171
1.5.	Sprengelova deformita (vysoká poloha lopatky)	171
2.	Poranění hrudní stěny	171
3.	Záněty	173
3.1.	Chondritida	174
3.2.	Osteomyelitida sternu a žeber	174
3.3.	Subpektorální a subskapulární absces	174
4.	Nádory	174
4.1.	Benigní nádory	174
4.2.	Maligní nádory	174
4.3.	Sekundární nádory	174

PLEURA

Miloslav Duda, Adolf Gryga

1.	Záněty	176
1.1.	Chirurgická anatomie	176
1.2.	Empým hrudníku	176
2.	Nádory pleury	177
2.1.	Primární nádory	177
	■ Benigní mezoteliom	177
	■ Maligní mezoteliom	177
2.2.	Sekundární nádory	177

MEDIASTINUM

Vladimír Král, Michael Dlouhý

1.	Poranění mediastinálních orgánů	178
1.1.	Jícen (viz též samostatnou kapitulu)	178
	■ Traumatická ezofagotracheální přístěl	178
1.2.	Srdce	178
	■ Perforující a penetrující poranění	179
	■ Tupá poranění srdce	179
	■ Ruptura srdce	179
	■ Cizí tělesa v perikardu a v srdci	180
	■ Pozdní následky po srdečních poraněních	180
1.3.	Poranění ductus thoracicus	180
1.4.	Poranění velkých hrudních cév	180

1.5.	Poranění trachey a bronchů	180
1.6.	Traumatické ruptury bránice	180
1.7.	Poranění hrudní páteře	180
2.	Záněty	180
2.1.	Mediastinitida	180
	■ Akutní mediastinitida	180
	■ Chronická mediastinitida	181
3.	Nádory mediastina	181
3.1.	Nádory neurogenní	182
3.2.	Nádory thyru	183
3.3.	Cysty mediastina	183
3.4.	Teratomy (teratodermoidy)	184
3.5.	Nádory z mezenchymu	184
3.6.	Karcinom mediastina	184
3.7.	Lymfomy	185
3.8.	Nepravé nádory	185

PRSNÍ ŽLÁZA

Miroslav Zeman

1.	Morfologie	186
2.	Záněty	186
2.1.	Nespecifické záněty	186
	■ Mastitis puerperalis	186
	■ Absces prsu	187
	■ Mastitis nonpuerperalis	187
2.2.	Specifické záněty	187
	■ Tuberkulóza	187
	■ Aktinomykóza	187
3.	Nádory	187
3.1.	Benigní nádory	187
	■ Intraduktální papilom	187
	■ Fibroepitelové nádory	187
	Fibroadenom	187
	Obrovský fibroadenom	188
	(giant fibroadenoma)	188
	Fyloidní nádor (phyllodes)	188
3.2.	Maligní nádory	188
	■ Karcinom prsu	188
	Neinvazní karcinom (in situ) – Tis	188
	Carcinoma lobulare in situ	188
	Carcinoma tubulare in situ	189
	Zánětlivý karcinom prsní žlázy	189
	Karcinom prsní žlázy v graviditě	189
	Karcinom prsu u muže	189
	■ Obecné zásady terapie karcinomu prsu	189
3.3.	Sarkom prsní žlázy	190
	Maligní fyloidní sarkom	190
	(cystosarcoma phyllodes)	190
	Ostatní sarkomy	190
4.	Cystofibróza (mastopathia fibroso-cystica, benigní dysplazie)	190
5.	Komplex duktektázií a periduktální mastitidy	190

JÍČEN A KARDIE

Miloš Duda

1.	Morfologie	191
2.	Klasifikace a symptomatologie chorob jícnu	192
3.	Diagnostické a vyšetřovací postupy	192
4.	Hlávové hernie	193
5.	Refluxní nemoc jícnu	194
6.	Krční achalázie	196
7.	Ezofagokardiální achalázie	196
8.	Divertikly jícnu	199
9.	Poranění	200
9.1.	Traumatická perforace	200

9.2.	Spontánní perforace	201
	– Boerhaaveho syndrom	201
9.3.	Poleptání	201
10.	Nádory jícnu	202
10.1.	Benigní nádory	202
10.2.	Maligní nádory	202

BRÁNICE

Miloš Duda, Adolf Gryga

1.	Anatomie	206
2.	Traumatické ruptury	206
3.	Relaxace a nádory	206

BŘIŠNÍ CHIRURGIE**BŘIŠNÍ KÝLY**

Jan Sváb

1.	Morfologie	209
2.	Uskřinutá kýla	211
2.1.	Uskřinutí omenta	211
2.2.	Nástěnné uskřinutí stěva (Richter-Littré)	211
2.3.	Retrogradní inkarcerace	211
2.4.	Reposition en bloc	211
2.5.	Terapie	211
3.	Kýly zevní	212
3.1.	Tělná kýla (hernia inguinalis)	212
	■ Hernia inguinalis indirecta (lateralis, obliqua)	212
	■ Hernia inguinalis directa	212
3.2.	Pupeční kýla (hernia umbilicalis)	214
3.3.	Stehenní kýla (hernia femoralis)	214
3.4.	Epigastrická kýla	215
3.5.	Kýla v jizvě (hernia in cicatrice)	215
3.6.	Vzácné zevní kýly	216
4.	Kýly vnitřní	216

SLINIVKA BŘIŠNÍ

Jan Wechsler

1.	Morfologie	217
2.	Vrozené vady	218
	■ Pancreas divisum	218
	■ Pancreas anulare	218
	■ Dystopie pankreatu	218
3.	Poranění	218
4.	Zánětlivá onemocnění	219
4.1.	Akutní pankreatitida	219
4.2.	Chronická pankreatitida	220
4.3.	Stavy po akutní a chronické pankreatitidě	222
	■ Pseudocysty pankreatu	222
5.	Nádory	222
5.1.	Benigní nádory	222
5.2.	Maligní nádory	222
	■ Ampulární (periampulární) nádory	222
	■ Karcinom	222
6.	Transplantace	224

SLEZINA

Karel Novák

1.	Morfologie	225
2.	Diagnostické a vyšetřovací postupy	227
	Radioizotopová vyšetření	228
3.	Vrozené vady a vývojové poruchy	228
3.1.	Cysty sleziny	229
3.2.	Poškození cévního zásobení sleziny	229
4.	Poranění	230
4.1.	Traumatická ruptura	231

4.2.	Spontánní ruptura	231
5.	Zánětlivá a infekční onemocnění	231
6.	Benigní hematologická onemocnění	232
6.1.	Hypersplenický syndrom	232
6.2.	Hemolytické anémie	232
6.3.	Korpuskulární kongenitální anémie	232
6.4.	Extrakorpuskulární anémie (autoimunitní hemolytické anémie)	232
6.5.	Trombocytopenie	233
6.6.	Expanzivní procesy ve slezině a jiné splenomegalie	233
7.	Maligní hematologická onemocnění	233
7.1.	Myeloproliferativní onemocnění	233
7.2.	Lymfoproliferativní syndromy	234
8.	Nádory	234
8.1.	Benigní nádory	234
8.2.	Maligní nádory	234
9.	Terapie poranění a onemocnění sleziny	234
9.1.	Záchovné výkony endoskopické	235
9.2.	Záchovné metody otevřené	235
9.3.	Splenektomie	235
10.	Prekonané a sporné otázky a trendy v chirurgii sleziny	237

JÁTRA A PORTÁLNÍ HYPERTENZE

Jan Šváb

1.	Morfologie	238
2.	Diagnostické a vyšetřovací postupy	238
3.	Poranění jater	239
4.	Jaterní cysty	239
4.1.	Kongenitální cysty	239
4.2.	Získané cysty	240
5.	Jaterní abscesy	240
6.	Nádory	240
6.1.	Benigní nádory	241
	■ Fokální nodulární hyperplazie	241
	■ Adenom jater	241
	■ Hemangiom	241
6.2.	Maligní nádory	241
	■ Hepatocelulární karcinom	241
	■ Fibrolamelární karcinom	241
	■ Cholangiogení karcinom	241
	■ Jaterní metastázy	241
7.	Operační výkony	242
7.1.	Resekce jater	242
7.2.	Arteriální perfúze	242
7.3.	Transplantace jater	242
8.	Portální hypertenze	243
	Prehepatický blok	243
	Intrahepatický blok	243
	Posthepatický blok	244
	Opatření během akutního krvácení	245
	Výkony směřující proti opakování krvácení	246
	■ Portosystémová žilní spojka	246
	■ Sklerotizace varixů	248
	Výkony zaměřené na odstranění ascitu	248
9.	Obstrukční ikterus	249

ŽLUČNÍK A ŽLUČOVÉ CESTY

Jan Šváb

1.	Morfologie	250
2.	Diagnostické a vyšetřovací postupy	251
3.	Vrozené anomálie žlučových cest	253
4.	Zánětlivá onemocnění	254
4.1.	Cholecystolithiasis	254
4.2.	Zánět žlučníku (cholecystitis)	256

4.2.1.	Akutní cholecystitida	256
4.2.2.	Chronická cholecystitida	257
5.	Nádory žlučníku	258
5.1.	Benigní nádory	258
5.2.	Maligní nádory	258
	Karcinom žlučníku	258
6.	Kameny ve společném žlučovodu (choledocholithiasis)	258
7.	Zánět žlučodů (cholangitis)	260
7.1.	Primární sklerotizující cholangitida	260
7.2.	Infekční cholangitida	260
8.	Stenóza papily	260
9.	Nádory žlučodů a papily	261
9.1.	Benigní nádory	261
9.2.	Maligní nádory	261
10.	Poranění žlučníku a žlučodů	261
11.	Chirurgické výkony na žlučovém systému	262
	Anastomózy	264

ŽALUDEK

Martin Fried

1.	Morfologie	266
	Části žaludku	266
2.	Poranění	267
2.1.	Penetrující poranění	267
2.2.	Poleptání	268
2.3.	Cizí tělesa	268
2.4.	Malloryho-Weissův syndrom	268
3.	Zánětlivá onemocnění	268
3.1.	Gastritida	268
	■ Gastritis erosiva	268
	■ Flegmonózní gastritida	269
	■ Refluxní (alkalická) gastritida	269
	■ Atrofická gastritida	269
4.	Vředová choroba	269
4.1.	Akutní žaludeční vřed	270
4.2.	Akutní duodenální vřed	270
4.3.	Chronický peptický vřed	270
	■ Resekční výkony na žaludku:	271
5.	Vzácnější onemocnění	273
	Divertikly žaludku	273
	Volvulus žaludku	273
6.	Nádory	273
6.1.	Benigní nádory	273
6.2.	Karcinom žaludku	274
6.3.	Operační výkony pro maligní nádory žaludku	274
7.	Laparoskopické výkony na žaludku	275

DVANÁCTNÍK

Jan Šváb

1.	Morfologie	277
2.	Vrozené poruchy	277
	■ Megaduodenum	277
	■ Pohyblivý dvanáctník	278
	■ Cévní komprese duodena	278
3.	Divertikly	278
4.	Poranění	278
4.1.	Tupá poranění (nepenetrující)	278
4.2.	Penetrující poranění	278
4.3.	Iatrogení poranění	278
	■ Iatrogení poranění při endoskopických výkonech	278
	■ Iatrogení poranění při operačních výkonech	279

TENKÉ STŘEVO*Martin Fried*

1.	Morfologie	280
2.	Vrozená onemocnění	281
3.	Poranění	281
3.1.	Penetrující poranění	281
3.2.	Nepenetrující poranění	282
3.3.	Cizí tělesa	282
4.	Zánětlivá onemocnění	282
4.1.	Crohnova choroba (morbus Crohn, enteritis granulomatosa regionalis, ileitis terminalis)	282
4.2.	Lymphadenitis mesenterialis	283
4.3.	Pneumatisis cystoides intestini	283
5.	Nádory	283
5.1.	Benigní nádory	284
5.2.	Karcinoid	284
5.3.	Maligní nádory	285
6.	Komplikace po operačních výkonech	285
6.1.	Syndrom slepé kličky	285
6.2.	Syndrom krátké kličky	285
6.3.	Poruchy po střevních bypassích	285
6.4.	Funkční poruchy	285
	■ Syndrom malasimilace	285
	■ Průjem (diarhoea)	286
7.	Laparoskopické výkony na tenkém střevu	286
8.	Nové možnosti diagnostiky některých onemocnění tenkého střeva	286

TLUSTÉ STŘEVO A KONEČNÍK*František Antoš*

1.	Morfologie	287
2.	Diagnostické a vyšetřovací postupy	288
3.	Příprava střeva k vyšetření a operaci	288
3.1.	Příprava střeva a rektu k vyšetření	288
3.2.	Příprava střeva a rektu k operaci	289
4.	Kolorektální operace	289
4.1.	Komplikace kolorektálních operací	291
5.	Vývojové vady a poruchy funkce	292
5.1.	Megacolon (megarectum)	292
5.2.	Pseudoobstrukce kolon (Ogilvieho syndrom)	292
5.3.	Obstipace	292
6.	Poranění	293
7.	Zánětlivá onemocnění	293
7.1.	Akutní apendicitida	293
7.2.	Chronická apendicitida	293
7.3.	Divertikulární choroba	294
	■ Zánět divertiklu (diverticulitis)	294
	■ Krvácení z divertiklů	295
7.4.	Kolitidy	296
	■ Colitis ulcerosa (proctocolitis)	296
	■ Colitis regionalis (morbus Crohn)	297
	■ Postradiační proktokolitida	298
	■ Ischemická kolitida	298
	■ Ostatní kolitidy	298
8.	Nádory kolorekta	299
8.1.	Benigní nádory (polypy)	299
	■ Solitární polypy	299
	■ Difúzní adenomatóza (polypóza)	299
	■ Gardnerův syndrom	300
	■ Peutzův-Jeghersův syndrom	300
	■ Turcotův syndrom	300
8.2.	Maligní nádory	300
8.2.1.	Karcinomy kolorekta	300

■ Karcinom kolon	302
■ Karcinom rektu	303
8.2.2. Sarkomy	304
8.2.3. Karcinoid	304
8.3. Endometrióza	304
8.4. Colitis (proctitis) cystica profunda	304

ANÁLNÍ KANÁL*František Antoš*

1.	Morfologie	305
2.	Diagnostické a vyšetřovací postupy	305
3.	Poranění anorekta	306
4.	Onemocnění anu	306
4.1.	Pruritus ani	306
4.2.	Hemoroidy (varices seu noduli haemorrhoidales)	306
	■ Vnitřní hemoroidy	307
	■ Zevní hemoroidy	307
4.3.	Řitní trhlina (fissura ani)	308
4.4.	Prolapsus recti et ani	308
4.5.	Incontinentia anorectalis	308
4.6.	Sinus pilonidalis sacrococcygealis	309
5.	Zánětlivá onemocnění	309
5.1.	Proktitida	309
5.2.	Anální a periproktální absces	309
5.3.	Píštěle anorektální (fistulae anorectales)	310
	■ Atypické píštěle v anorektální oblasti	311
	■ Fistulující pyodermie (hidradenitis suppurativa)	311
6.	Perianální nádory	312
6.1.	Benigní nádory	312
6.2.	Maligní nádory	312
6.2.1.	Prekancerózy	312
6.2.2.	Karcinomy	312
6.2.3.	Melanoblastomy	312

RETROPERITONEÁLNÍ PROSTOR*František Antoš*

1.	Morfologie	313
2.	Poranění	313
2.1.	Ostrá penetrující poranění	313
2.2.	Tupá nepenetrující poranění	313
2.3.	Neúrazová krvácení do retroperitonea	314
3.	Idiopatická retroperitoneální fibróza (morbus Ormonde)	314
4.	Zánětlivá onemocnění	314
5.	Cysty	314
6.	Nádory	314
6.1.	Primární nádory	314
6.2.	Sekundární nádory	315

NÁHLÉ PŘÍHODY BŘÍŠNÍ*Miroslav Zeman*

■ Definice	316
■ Etiologie	316
■ Klasifikace	316
■ Symptomatologie	316
■ Subjektivní příznaky	316
■ Celkové objektivní příznaky	318
■ Místní objektivní příznaky	318
■ Paraklinická vyšetření	319
■ Chyby při diagnostice NPB	320
■ Prevence vzniku NPB	320
1. Neúrazové náhlé příhody břišní	320
1.1. Zánětlivé NPB ohraničené na orgán	320
■ Appendicitis acuta	320

■ Appendicitis chronica	323	2.1.4. Stenóza plicnice	342
■ Cholecystitis acuta	323	■ Izolovaná valvulární stenóza plicnice	342
■ Perforace vředu žaludku a duodena	324	■ Subvalvulární stenóza plicnice	343
■ Pancreatitis acuta	324	■ Supervalvulární stenóza plicnice	343
1.2. Zánětlivé NPB přecházející na okolí	325	2.2. Vrozené acyanotické vady srdce	
1.3. Difúzní záněty pobříšnice	325	■ a velkých tepen s levo-pravým zkratem	343
■ Difúzní zánět pobříšnice akutní	326	2.2.1. Defekt síňového septa	343
■ Ohraničený zánět pobříšnice	326	■ Ostium secundum defect	
■ Zvláštní druhy zánět pobříšnice	327	(defekt síňového septa II. typu)	343
■ Podbrániční hlízy	327	■ Foramen ovale apertum	344
1.4. Bolestivé břišní syndromy		■ Sinus venosus defect	344
– diferenciální diagnostika	327	2.2.2. Atrioventrikulární	
■ Bolestivý syndrom nadbříšku	327	septální defekt	344
■ Bolestivý syndrom pravého podbříšku	328	■ Inkompletní A-V kanál	
■ Bolestivý syndrom levého podbříšku	328	(ostium primum defect,	
2. Střevní neprůchodnost (ileus)	328	defekt síňového septa I. typu)	344
2.1. Mechanický ileus	330	■ Kompletní A-V kanál	
2.1.1. Obturační ileus	330	(kompletní defekt atrio-ventrikulárního	
■ Obturační ileus intraluminální	330	septu)	344
■ Obturační ileus intramurální	330	2.2.3. Defekt komorového septa	345
■ Obturační ileus extramurální	330	2.2.4. Ductus arteriosus patens (otevřený ductus	
2.1.2. Volvulus	331	Botalli)	346
2.1.3. Strangulační ileus	331	2.2.5. Aortopulmonální okénko	346
■ Uskřínutí pruhu	331	2.2.6. Anomální odstup levé věnčité tepny	
■ Uskřínutí v otvorech	331	z plicnice	346
■ Invaginace (intususcepce)	332	2.3. Vrozené cyanotické srdeční vady	346
2.2. Neurogenní ileus (funkční)	333	2.3.1. Fallotova tetralogie	347
2.2.1. Paralytický ileus	333	2.3.2. Atrézie plicnice s defektem komorového	
2.2.2. Spastický ileus	333	septu	347
2.3. Cévní ileus	333	2.3.3. Transpozice velkých tepen	348
3. Krvácení do trávicího ústrojí	333	2.3.4. Totální anomální drenáž plicních žil	348
4. NPB úrazové	334	2.3.5. Truncus arteriosus communis	349
4.1. Perforace trávicího ústrojí	335	2.4. Vzácné vrozené srdeční vady	349
■ Poranění žaludku a dvanáctníku	335	2.4.1. Ebsteinova anomálie trikuspidální chlopně	349
■ Poranění tenkého střeva	335	2.4.2. Cor triatriatum	349
■ Poranění tlustého střeva	335	3. Získané vady srdce	350
■ Poranění konečníku	335	3.1. Chlopně srdeční vady	350
■ Poranění močového měchýře	335	■ Mechanické chlopně	350
4.2. Hemoperitoneum	335	■ Biologické chlopně	350
■ Krevní výron do pochvy		3.1.1. Stenóza aortální chlopně	351
■ přímého břišního svalu	336	3.1.2. Insuficience aortální chlopně	351
■ Poranění jater	336	3.1.3. Stenóza mitrální chlopně	352
■ Poranění žlučníku a žlučovodu	336	3.1.4. Insuficience mitrální chlopně	353
■ Poranění sleziny	336	3.1.5. Trikuspidální získané vady	353
■ Poranění slinivky břišní	336	3.1.6. Onemocnění dvou a více srdečních chlopní	353
4.3. Smíšená forma	336	3.2. Ischemická choroba srdeční	354
		3.2.1. Komplikace akutního infarktu myokardu	354
		■ Výduť levé srdeční komory	354
		3.2.2. Ruptura levé srdeční komory	355
		3.2.3. Ruptura mezikomorového septa	355
		3.2.4. Ischemická mitrální inkompetence	355
		3.2.5. Embolizace trombů z výduť levé srdeční	
		komory	356
		4. Nádory srdce	356
		5. Onemocnění perikardu	356
		5.1. Perikardiální výpotek	356
		5.2. Hemoperikard	357
		5.3. Konstriktivní perikarditida	
		(pancťové srce)	357
		5.4. Perikardiální cysta	357
		6. Získané vady velkých hrudních tepen	357
		6.1. Výduť hrudní aorty	357
		6.1.1. Výduť ascendentní aorty	357
		6.1.2. Výduť aortálního oblouku	358
		6.1.3. Výduť sestupné aorty	358
		6.1.4. Torakoabdominální výduť aorty	359

KARDIOCHIRURGIE

Jan Černý

1. Operační postupy v kardiochirurgii	337
1.1. Operace na zavřeném srdci	338
1.2. Operace na otevřeném srdci	338
1.3. Ochrana myokardu během srdeční zástavy	339
2. Vrozené srdeční vady	339
2.1. Vrozené vady srdce a velkých tepen	
bez zkratu	340
2.1.1. Koarktace aorty	
(stenóza aortálního istmu)	340
2.1.2. Anomálie aortálního oblouku a jeho větvi	341
2.1.3. Vrozená stenóza aorty	341
■ Vrozená valvulární stenóza aorty	341
■ Vrozená subvalvulární stenóza aorty	
(výtokového traktu LK)	342
■ Supervalvulární stenóza aorty	342